

Tajemství těšanského hřbitova

Vídávali ji často, jak nachýlená, opírajíc se o hůlku, zvolna kráčí s náručí květin, aby je spravedlivě rozdělila na dva hroby - Felixe Turka a Šimona Petláka. O dušičkách nosívala věnečky z chvojí, sama je zdobila červení jeřabin a hlavně kahánky, těch mívala do zásoby. Obešla i několik menších rovů obrostlých trávou, netřeskem a drobným planým kvítím. Nad nimi před léty oplakala čtvero dětí, dnes už jen se vším vyrovnaná a smířená, s tichou modlitbou na rtech zažíhala voskové plamínky a dávné vzpomínky.

Krátce před Vánoce 1947 tu byla Marie Turková naposledy. Postála nejdříve nad Šimonovým hrobem. V duchu byla zase na chvíli děvčetem, tiše zavzpomínala na svého milého. Co se naplakala, když ji rodiče zle nutili do svatby s vdovcem Turkem! Ani ten učitel, bydlící zrovinka vedle jejich statku, co marně žádal její ruku, nevystřnadil toho ženicha o patnáct let staršího nevěsty. Vesnický kantor byl pro otce Horáka příliš chudý a děvče mělo oči stejně jen a jen pro Šimona. Kdysi tak urostlá a svěží, dnes mnoha porody, dřinou a stářím sešlá žena prochází uličkou. Jen o několik kroků dál se zastavuje u dalšího hrobu. Pokládá květiny, dlouho se modlí a pak polohlasem promlouvá k tomu, kterého přežila také.

“Tož tak, včil ste mě tu nechale vobá. Enom se Félo, neškéři, že aji Šimonovi sem nosím kytke a modlím se za jeho dušo. Šak sem ti bela věrnó ženó. Nikdá, ani před tem, než se von take voženil, sme se přece nescházele. Snad’ za to mě pámbu vodměnil. Dyť nám vosum dětí dal, aji dyž půl jich zasi vzál. Jinýho pohoršení take nebelo a tobě sem porád vděčná, žes mocka nebrblál a na mě nikdá ruko nevztáhl. Snad’ pro tvý tři robke, že sem jim nebela zló macechó. Te dívčí slze neber, šak’s béval bez ženy divé krobián. Což, co belo, to belo, já už brzo pudo take na pravdo boží.”

Turková se požehnala třemi křížky. Na čelo, ústa a hrud’ doteky prstů zvolna kreslila to trojí znamení víry. Zahalila se újeji do hřejivého vlnáku, co splýval se šedivě hlavy hluboko na záda a cípy vepředu zastrčila pevněji za pás. Mrzne a ona se necítí zrovna dvakrát dobře. Příštího dne Maryša ulehla. Byl to ošklivý zápal plic, kterému zakrátko podlehla. Třeba se na ty její nedožité Vánoce zase všichni tři tam někde nahoře shledali ...

Marie Turková, rozená Horáková. Druhá manželka Felixe Turka Maryša zemřela 24. 12. 1947

Na hřbitově v Těšanech odpočívají kdysi tolik živé předlohy slavného dramatu bratří Mrštíků. Tím odmítnutým učitelem nebyl nikdo jiný, než starší Alois (1861-1925), i když větší autorský podíl je připisován Vilémovi (1863-1912). Zvláště Felix Turek byl nahněván, že jeho ženě připisují něco, čeho by se nikdy nedopustila a rozhodně si nepřál, aby se Maryša hrála v Těšanech. Vdovec Vávra však byl vykreslen velmi reálně, protože ve skutečnosti odvykl své hrubosti až při soužití s Marií. K představení blízko Těšan přesto došlo asi o dva roky později z iniciativy místního učitele. Turek prý zamračně postával v pozadí, zato Šimon v první řadě neskrýval dojetí.

Ledy byly prolomeny, a tak když v roce 1935 pozval již ovdovělou paní Turkovou režisér Josef Rovenský (1894 - 1937) na filmovou premiéru Maryši, neodmítla. Brněnská producentská společnost si však přála vlčnovské kroje a tím pádem přesunutí místa děje, nakonec i poněkud jinak pojatá postava Francka, to byly jistě hlavní příčiny, proč film nebyl divácky příliš úspěšný.

(Zdroj: Václav Březina, Lexikon českého filmu, CD ROM,
úprava nářečí Jiří Janda, fotografie Polehrad, zpravodaj městyse Boleradice
<http://www.boleradice.cz/index.php?desktop=data&id=8>)